

Doorgaande lijn van Uk & Puk Editie 2 naar Sil op school Editie 2.0

De programma's *Uk & Puk Editie 2* en *Sil op school* vormen samen een sterke doorlopende lijn voor kinderen van 0-7 jaar, waarin spel, ontwikkeling en doelgericht, cyclisch werken hand in hand gaan. Beide programma's bieden vanuit een vergelijkbare visie, doelen, thematiek en werkwijze een geïntegreerd pedagogisch-didactisch aanbod voor kinderen van 0 tot 7 jaar, dat zowel de ontwikkeling van het jonge kind ondersteunt als de ontwikkeling van de pedagogisch professional of leerkracht. Daarnaast versterken beide programma's de samenwerking tussen ouders en professionals. Hieronder onderbouwen we de doorgaande lijn op het gebied van:

- de visie en uitgangspunten
- stimuleren van de brede, totale ontwikkeling
- de betekenisvolle en contextrijke thema's
- de aard (spelen, ontdekken, samen leren) en opbouw van de activiteiten
- de aanpak 'opbrengstgericht' of doelgericht, cyclisch werken
- samenwerken met ouders

Doel

Het doel van zowel *Uk & Puk* als van *Sil op school* is onderwijsachterstanden bij kinderen opsporen, voorkomen of verminderen. Alle zeven ontwikkelingsgebieden zoals beschreven door SLO op de Inhoudskaarten Jonge Kind zijn betekenisvol en geïntegreerd, met daarbij een versterkte taal- en rekencomponent, en aandacht voor de culturele achtergrond van kinderen. De poppen Puk en Sil en Lis hebben een sleutelrol en worden betrokken bij een groot deel van de activiteiten. Binnen een thema of anker zijn alle activiteiten vanuit een betekenisvolle context met elkaar verbonden. De kinderen worden

nieuwsgierig gemaakt en uitgedaagd om in interactie met elkaar nieuwe ervaringen op te doen met al hun zintuigen, te onderzoeken en spelen en creatieve oplossingen te bedenken. Vanuit die basis wordt hun (naaste) ontwikkeling gestimuleerd. Zowel *Uk & Puk* als *Sil op school* ondersteunen de pedagogisch professional of leerkracht om alle kinderen een passend aanbod te geven.

Visie en uitgangspunten

Uk & Puk en *Sil op school* zijn ontwikkeld vanuit één doorlopende pedagogisch-didactische visie: jonge kinderen leren spelenderwijs, in interactie met anderen en binnen en vanuit betekenisvolle contexten. De programma's zijn gebaseerd op actuele doelen van SLO en op de doorgaande leerlijn van Zwijzen naar groep 3. Zowel *Uk & Puk* als *Schatkist* werken met:

- Een kindgerichte, ontwikkelstimulerende aanpak
- Focus op welbevinden, betrokkenheid en spel als motor voor leren
- Ontwikkelings- en aanbodsdoelen die doorlopen van 0 tot 7 jaar

Jonge kinderen leren door spel en spelen. Zij hebben een aangeboren nieuwsgierigheid waarmee ze de wereld om hen heen ontdekken. Zowel *Uk & Puk* als *Sil op school* sluiten aan bij dit gegeven en gaan uit van een open-kader-aanpak. In deze pedagogisch-didactische werkwijze biedt de pedagogisch professional of leerkracht een duidelijke structuur in de vorm van regels, routines een gestructureerde en uitnodigende omgeving (het kader), maar binnen dat kader laat ze ruimte voor eigen spel van het kind, eigen inbreng en keuzes en initiatieven van het kind (de openheid). Het doel is om zowel

richting als vrijheid te combineren, zodat kinderen zich op een natuurlijke en betekenisvolle manier kunnen ontwikkelen. De professional of leerkracht bepaalt het doel (het *wat*) en de kinderen krijgen veel vrijheid en eigen inbreng bij het uitvoeren van een activiteit (het *hoe*).

Deze aanpak ziet kinderen als competente deelnemers in hun eigen leerproces. Ze mogen experimenteren, onderzoeken, oplossingen bedenken en betekenis geven aan wat ze doen. De aanpak bevordert eigenaarschap, creativiteit en probleemoplossend denken. De professional of leerkracht initieert en ondersteunt het spel en daagt kinderen uit om zich te ontwikkelen, onder andere:

- Door ze actief te betrekken,
- Door een stimulerende en uitnodigende speelleeromgeving te bieden,
- Door een hoog niveau van interactiekwaliteit na te streven,
- Door een hoog niveau van spelbegeleiding te bieden.

De thema's en de activiteiten sluiten aan op ontwikkelingsdoelen, maar worden flexibel vormgegeven op basis van het spel, de interesses en het niveau van de kinderen. De professional of leerkracht observeert en reageert op wat de kinderen nodig hebben om een ontwikkelingsstap te kunnen maken: de doelen en het aanbod bewegen mee met wat kinderen laten zien.

Stimuleren van de totale brede ontwikkeling in een doorgaande lijn

In zowel Uk & Puk als Sil op school wordt vanuit een brede waaier van zeven ontwikkelingsgebieden zo integraal mogelijk gewerkt aan het stimuleren van de ontwikkeling van het kind en het vroegtijdig opsporen, voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden. De zeven ontwikkelingsgebieden zoals beschreven door SLO (Taal, Rekenen-wiskunde, Oriëntatie op jezelf en de wereld, Kunstzinnige oriëntatie,

Digitale geletterdheid, Sociaal-emotionele ontwikkeling en Bewegen/bewegingsonderwijs) zijn onderverdeeld in domeinen. Samen omvatten ze de ontwikkeling van het kind op het ontwikkelingsgebied. Elk domein kent op zijn beurt een opbouw in de vorm van leerlijnen met concrete doelen. Zowel Uk & Puk als Sil op school bieden vanuit domeinoverstijgende, rijke contexten aanbod op het gebied van de genoemde zeven ontwikkelingsgebieden. De opbouw van deze aanbodsdoelen is oplopend in complexiteit, waardoor de ontwikkeling systematisch gevolgd en gestimuleerd kan worden vanaf de dreumes- en peuterfase tot aan de leerdoelen eind groep 2.

In beide programma's komen de doelen altijd vanuit een betekenisvol geheel aan bod in de activiteiten en door een basis te bieden vanuit een rijke speelleeromgeving en een passend dagprogramma. Kinderen werken bijvoorbeeld aan hun sociaal-emotionele ontwikkeling door iedere dag met elkaar buiten te spelen, samen te werken en naar elkaar te luisteren. Uk & Puk en Sil op school vormen een aanvulling op de basis die de pedagogisch professional of leerkracht al neerzet. Vanuit hun begeleiding sluiten ze aan bij de inbreng en betrokkenheid van het kind en bieden ze nieuwe kennis en vaardigheden binnen de 'zone van naaste ontwikkeling'. Door de combinatie van een sterke speelleeromgeving, een kind-stimulerende benadering, een doelgerichte en cyclische aanpak, het juiste aanbod en de juiste interactievaardigheden, stimuleren ze de brede ontwikkeling van het jonge kind.

Naast de concrete activiteiten bieden *Uk & Puk* en *Sil op school* concrete suggesties voor het grijpen van kansen om aan te sluiten bij spontaan spel, voor het inzetten van interactievaardigheden en voor een verdiept of intensief aanbod om met de verschillen tussen de kinderen om te gaan. Daarnaast krijgt de pedagogisch professional of leerkracht tips voor hoe je het thema kunt verrijken met aanvullende boeken, filmpjes en liedjes en hoe je ouders betreft in een thema. Het grootste gedeelte van het activiteitenaanbod van

Uk & Puk en Sil op school is geïntegreerd in de dagelijkse routines in de groep en gebaseerd op kleine groepen. De activiteiten vormen een middel om vanuit een thematische context jonge kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling.

Betekenisvolle en contextrijke thema's

Zowel *Uk & Puk* als *Sil op school* werken met herkenbare, betekenisvolle en contextrijke thema's die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kinderen en van waaruit de kinderen zich spelenderwijs en betekenisvol kunnen ontwikkelen. Onderwerpen zoals familie, de seizoenen, de natuur, feesten vieren in een jaar, het thuis van de kinderen, het kind zelf, dieren, de omgeving van het kind, verkeer komen aan bod. De contexten van de thema's van *Uk & Puk* sluiten in 'aangepaste vorm' aan op de thema's van *Sil op school*.

In alle thema's vindt het leren plaats vanuit rijke speelleeromgevingen, waarbij kinderen actief leren actief door te ontdekken, onderzoeken en samen te spelen binnen het thema. Zo wordt kennis concreet en toepasbaar. De activiteiten verbinden de zeven ontwikkelingsgebieden en sluiten aan op intrinsieke motivatie; het kind leert vanuit eigen nieuwsgierigheid en betrokkenheid. In zowel *Uk & Puk* als *Sil op school* is sprake van spel met een doel: het spel wordt begeleid, uitgedaagd en verrijkt door de professional.

De aard en opbouw van de activiteiten

Bij zowel *Uk & Puk* als *Sil op school* beschrijven alle thema's hoe je vanuit de aanpak de thema's en de activiteiten zinvol inzet in de groep. Alle thema's hebben een vaste opbouw. Naast een concrete beschrijving van de activiteit, staan de inhoudelijke en organisatorische zaken duidelijk op een rijtje. Zo beschrijft elke activiteit bijvoorbeeld wat je gaat doen, hoe je de activiteit voorbereidt, hoe je de speelleeromgeving inricht, welke interactievaardigheden je kunt inzetten, aan welke doelen je werkt, welke woorden aan

bod komen, welke materialen je nodig hebt, hoe je eventueel ouders betreft et cetera.

De beschrijving van een activiteit is verdeeld in een introductie, kern en afsluiting. Verder zijn bij een deel van de activiteiten ook tips gegeven voor een intensieve of verdiepte aanpak.

Alle thema's en activiteiten zijn speels en uitdagend, zodat de kinderen zelf met plezier actief en ontdekkend aan de slag kunnen gaan. De activiteiten lokken interactie uit en de eigen inbreng van het kind is een essentieel onderdeel van elke activiteit. Met de activiteiten kun je gedurende zes weken aan een thema van *Uk & Puk* of *Sil op school* werken.

Thema's Uk & Puk	Thema's Sil op school
Welkom in onze groep	• Welkom op school • Sil maakt schoon
Puk in het verkeer	• Lis naar de maan • Op reis met Sil en Lis
Samen feestvieren	• Sil en de speelgoedwinkel • Een winkel vol verhalen
Groeien en bloeien	• Sil en de appelpluk
Kijk mij eens!	• Dit zijn wij • Hooggeëerd publiek
Kom bij mij thuis	• De opa en oma van Sil • Het huis van...
Smakelijk eten	• Pepernoten en kerstkransjes • Winterkost
Puk helpt op de boerderij	• Sil op safari • Sil en de beestenboel • Sil redt de dieren • De wereld van de dinosaurussen
We gaan op avontuur!	• Sil in het museum • Sil en de Romeinen Nieuwsgierig • Lis naar de maan • Sil de poolreiziger • Sil en Lis helpen de brandweer • Op reis met Sil en Lis • Sil naar het pretpark
Fit met Puk	• Pleisters en zelfjes

De aanpak 'opbrengstgericht werken'

In zowel Uk & Puk als in Sil op school staat opbrengstgericht of doelgericht cyclisch werken centraal. Dit betekent dat de pedagogisch professional of leerkracht zich bewust is van wat ze doet en van de impact van haar handelen op de ontwikkeling van de kinderen in de groep. Ze staat bewust stil bij vragen als:

Waarom doe ik deze activiteit? Sluit het aan bij de ontwikkelingsbehoeften van de groep? Wat wil ik dat de kinderen ervan leren? Weet ik voldoende van de ontwikkeling van de kinderen? Hoe kan ik alle kinderen zo goed mogelijk bij het spel betrekken?

Ze behaalt concrete resultaten door kinderen te laten spelen, door aan te sluiten bij hun interesses en ontwikkelingen en ze uit te dagen om nieuwe dingen uit te proberen. De cyclus data, duiden, doelen, doen vormt hierbij de aanpak. Vanuit zorgvuldige observaties verzamelt de pedagogisch professional of leerkracht informatie (*de data*) over de kinderen en over het eigen handelen. Daarna analyseert en bekijkt ze wat deze data eigenlijk betekenen (*het duiden*). Als dit helder is stelt ze doelen op (*de doelen*): vanuit welke doelen kun je de ontwikkeling van de kinderen stimuleren en welke activiteiten passen daarbij? Daarna volgt de uitvoering van de activiteit (*het doen*). De professional voert de geplande activiteiten uit en creëert vanuit spel doelgerichte ontwikkelkansen voor de kinderen.

Samenwerken met ouders

Ouders zijn een belangrijke partner in de ontwikkeling van jonge kinderen. Met ouders samenwerken heeft een positief effect op die ontwikkeling. Dit kan bijvoorbeeld door interesse te tonen in hun thuissituatie, ze te betrekken bij activiteiten of door thuis-activiteiten mee te geven. De ontwikkeling van jonge kinderen stimuleren in de thuisomgeving is heel effectief. Daarom is samenwerking met ouders zo belangrijk.

Zowel Uk & Puk als in Sil op school zien ouders als essentiële partners in het ontwikkelingsproces. Beide programma's bieden gerichte ouderactiviteiten om deze groep structureel te betrekken bij het thema en bij de ontwikkeling van de kinderen. Ouders worden bijvoorbeeld actief betrokken via themabrieven, activiteiten voor thuis en gesprekken over ontwikkeling. Beide programma's bieden handvatten voor laagdrempelige en doelgerichte communicatie, wat bijdraagt aan een stabiele pedagogische driehoek tussen kind, ouders en professional.